“УЧЕНИЧЕСКО И СТОЛОВО ХРАНЕНЕ” ЕАД

ГОДИШЕН ФИНАНСОВ ОТЧЕТ
ДОКЛАД ЗА ДЕЙНОСТТА
ДОКЛАД НА НЕЗАВИСИМИЯ ОДИТОР

Март 2018, гр. Варна
Настоящият отчет съдържа 54 страници

Съдържание стр.

ОТЧЕТ ЗА ПРИХОДИТЕ И РАЗХОДИТЕ 3
СЧЕТОВОДЕН БАЛАНС 4
ОТЧЕТ ЗА СОБСТВЕНИЯ КАПИТАЛ 5
ОТЧЕТ ЗА ПАРИЧНИТЕ ПОТОЦИ 6

ПРИЛОЖЕНИЯ КЪМ ГОДИШНИЯ ФИНАНСОВ ОТЧЕТ

1. ИНФОРМАЦИЯ ЗА ДРУЖЕСТВОТО 7
2. ОСНОВНИ ПОЛОЖЕНИЯ ОТ СЧЕТОВОДНАТА ПОЛИТИКА НА ДРУЖЕСТВОТО 8
3. ПРИХОДИ ОТ ПРОДАЖБИ 22
4. ДРУГИ ПРИХОДИ 22
5. РАЗХОДИ ЗА СУРОВИНИ И МАТЕРИАЛИ 22
6. РАЗХОДИ ЗА ВЪНШНИ УСЛУГИ 23
7. РАЗХОДИ ЗА ПЕРСОНАЛА 23
8. ДРУГИ РАЗХОДИ ЗА ДЕЙНОСТТА 24
9. ФИНАНСОВИ РАЗХОДИ 24
10. РАЗХОД ЗА ДАНЪЦИ ВЪРХУ ПЕЧАЛБАТА 24
11. ДЪЛГОТРАЙНИ МАТЕРИАЛНИ АКТИВИ 26
12. НЕМАТЕРИАЛНИ АКТИВИ 27
13. АКТИВИ ПО ОТСРОЧЕНИ ДАНЪЦИ 27
14. МАТЕРИАЛНИ ЗАПАСИ 28
15. ТЪРГОВСКИ ВЗЕМАНИЯ 28
16. ДРУГИ ВЗЕМНИЯ 29
17. ПАРИЧНИ СРЕДСТВА И ПАРИЧНИ ЕКВИВАЛЕНТИ 29
18. РАЗХОДИ ЗА БЪДЕЩИ ПЕРИОДИ 29
19. СОБСТВЕН КАПИТАЛ 30
20. ТЪРГОВСКИ И ДРУГИ ТЕКУЩИ ЗАДЪЛЖЕНИЯ 31
21. ЗАДЪЛЖЕНИЯ КЪМ ПЕРСОНАЛА (ПРОВИЗИИ) ПРИ ПЕНСИОНИРАНЕ 33
22. ФИНАНСИРАНИЯ 34
23. УПРАВЛЕНИЕ НА ФИНАНСОВИЯ РИСК 34
24. УСЛОВНИ АКТИВИ И ПАСИВИ 37
25. СДЕЛКИ СЪС СВЪРЗАНИ ЛИЦА 37
26. СЪБИТИЯ СЛЕД КРАЯ НА ОТЧЕТНИЯ ПЕРИОД 38

ГОДИШЕН ДОКЛАД ЗА ДЕЙНОСТТА 39

ДОКЛАД НА НЕЗАВИСИМИЯ ОДИТОР 50

ОТЧЕТ ЗА ПРИХОДИТЕ И РАЗХОДИТЕ
на УЧЕНИЧЕСКО И СТОЛОВО ХРАНЕНЕ ЕАД
за периода 01.01.2017 - 31.12.2017

НАИМЕНОВАНИЕ НА РАЗХОДИТЕ	Сума (в хил. лв.)		НАИМЕНОВАНИЕ НА ПРИХОДИТЕ	Сума (в хил. лв.)	
	2017 година	2016 година		2017 година	2016 година
а	1	2	а	1	2
А. Разходи			**Б. Приходи**		
1. Разходи за суровини, материали и външни услуги, в т.ч.:	5 370	4 490	1. Нетни приходи от продажби, на продукция	**7 495**	**6 377**
а) суровини и материали	4 889	4 131	а) продукция	7 495	6 377
б) външни услуги	481	359	2. Други приходи	34	21
2. Разходи за персонала, в т.ч.	2 106	1 934	**Общо приходи от оперативна дейност (1+2)**	**7 529**	**6 398**
а) разходи за възнаграждения	1 780	1 640	3. Други лихви и финансови приходи	1	-
б) разходи за осигуровки, в т.ч.	326	294	**Общо финансови приходи (3)**	**1**	-
3. Разходи за амортизация и обезценка, в т.ч.:	45	57	**4. Загуба от обичайната дейност**	**54**	**134**
а) разходи за амортизация и обезценка на дълготрайни материални и нематериални активи, в т.ч.:	45	51	**Общо приходи (1+2+3)**	**7 530**	**6 398**
- разходи за амортизация	45	51	**5. Счетоводна загуба (общо приходи-общо разходи)**	**54**	**134**
б) разходи от обезценка на текущи (краткотрайни) активи	-	6	**6. Загуба (5+ред 6 от раздел А)**	**51**	**127**
4. Други разходи, в т.ч.:	60	47			
а) балансова стойност на продадените активи	11	-			
б) провизии	31	27			
Общо разходи за оперативна дейност (1+2+3+4)	**7 581**	**6 528**			
5. Разходи за лихви и други финансови разходи	3	4			
Общо финансови разходи (5)	**3**	**4**			
Общо разходи (1+2+3+4+5)	**7 584**	**6 532**			
6. Разходи за данъци от печалбата	(3)	(7)			
ВСИЧКО (Общо разходи+6)	**7 581**	**6 525**	**ВСИЧКО (Общо приходи+6)**	**7 581**	**6 525**

Дата: 20.03.2018 г.

Съставител: *(Кева Павлова)*

Ръководител: *(д-р Божанка Георгиева)*

Заверил съгласно доклад на независимия одитор

Регистриран одитор : *(Петя Николаева)*

685 Петя Николаева
Регистриран одитор

СЧЕТОВОДЕН БАЛАНС
на УЧЕНИЧЕСКО И СТОЛОВО ХРАНЕНЕ ЕАД
към 31.12.2017 г.

АКТИВ	Сума (хил.лв.)		ПАСИВ	Сума (хил.лв.)	
Раздели, групи статии	2017 година	2016 година	Раздели, групи статии	2017 година	2016 година
а	1	2	а	1	2
Б. Нетекущи (дълготрайни) активи			**А. Собствен капитал**		
I. Нематериални активи			**I. Записан капитал**	292	292
1. Концесии, патенти, лицензии, търговски марки,програмни продукти и други подобни права и активи	286	1	**III. Резерв от последващи оценки**	94	94
Общо за група I:	**286**	**1**	**IV. Резерви**		
II. Дълготрайни материални активи			1. Други резерви	26	26
1. Земи и сгради, в т.ч.:	**87**	**91**	**Общо за група IV:**	**26**	**26**
- земи	51	51	**V. Натрупана печалба (загуба) от минали години,в т.ч.:**	**(215)**	**(88)**
- сгради	36	40	- неразпределена печалба	237	237
2. Машини, производствено оборудване и апаратура	27	19	- непокрита загуба	(452)	(325)
3. Съоръжения и други	309	188	**Общо за група V:**	**(215)**	**(88)**
4. Предоставени аванси и дълготрайни материални активи в процес на изграждане	-	8	**VI. Текуща печалба (загуба)**	(51)	(127)
Общо за група II:	**423**	**306**	**Общо за раздел А**	**146**	**197**
IV. Отсрочени данъци	35	32	**Б. Провизии и сходни задължения**		
Общо за раздел Б:	**744**	**339**	1. Провизии за пенсии	165	177
В. Текущи (краткотрайни) активи			**Общо за раздел Б**	**165**	**177**
I. Материални запаси			**В. Задължения**		
1. Суровини и материали	230	232	1. Задължения към доставчици, в т.ч.:	1 232	889
2. Продукти и стоки, в т.ч. :	**142**	**146**	до 1 година	1 232	889
- стоки	142	146	2. Задължения към предприятия от група/свързани лица, в т.ч.:	19	21
Общо за група I:	**372**	**378**	до 1 година	19	21
II. Вземания			3. Други задължения, в т.ч. :	358	264
1. Вземания от клиенти и доставчици	25	20	до 1 година	319	264
2. Други вземания	28	18	над 1 година	39	-
Общо за група II:	**53**	**38**	- към персонала, в т.ч.:	119	85
IV. Парични средства, в т.ч. :	**944**	**772**	до 1 година	119	85
- в брой	5	2	- осигурителни задължения, в т.ч.:	49	42
- в безсрочни сметки (депозити)	939	770	до 1 година	49	42
Общо за група IV:	**944**	**772**	- данъчни задължения, в т.ч.:	54	45
Общо за раздел В:	**1 369**	**1 188**	до 1 година	54	45
Г. Разходи за бъдещи периоди	**25**	**21**	- други кредитори, в т.ч.:	136	92
			до 1 година	97	92
			Над 1 год	39	-
			Общо за раздел В, в т.ч.:	**1 609**	**1 174**
			до 1 година	1 570	1 174
			над 1 год	39	-
			Г. Финансирания	**218**	-
СУМА НА АКТИВА (А+Б+В+Г)	**2 138**	**1 548**	**СУМА НА ПАСИВА (А+Б+В+Г)**	**2 138**	**1 548**

Дата: 20.03.2018 г.

Съставител: *(Кева Павлова)*

Ръководител: *(д-р Божанка Георгиева)*

Заверил съгласно доклад на независимия одитор *Регистриран одитор :* *(Петя Николаева)*

Петя Николаева 85 Регистриран одитор

ОТЧЕТ ЗА СОБСТВЕНИЯ КАПИТАЛ

на "УЧЕНИЧЕСКО И СТОЛОВО ХРАНЕНЕ" ЕАД

за периода от 01.1.2017 г. до 31.12.2017 г.

(хил. лв.)

ПОКАЗАТЕЛИ	Записан капитал	Премии от емисии	Резерв от последващи оценки на активи и пасиви	РЕЗЕРВИ				Финансов резултат от минали години		Текуща печалба/ загуба	Общо собствен капитал
				Законови	Резерв, свързан с изкупени собствени акции	Резерв, съгласно учредителен акт	други резерви	Неразпределена печалба	Непокрита загуба		
а	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1. Салдо в началото на отчетния период	**292**	**-**	**94**	**-**	**-**	**-**	**26**	**237**	**(325)**	**(127)**	**197**
2. Финансов резултат за текущия период	-	-	-	-	-	-	-	-	-	(51)	**(51)**
3. Други изменения в собствения капитал	-	-	-	-	-	-	-	-	(127)	127	-
4. Салдо към края на отчетния период	**292**	**-**	**94**	**-**	**-**	**-**	**26**	**237**	**(452)**	**(51)**	**146**
5. Собствен капитал към края на отчетния период	**292**	**-**	**94**	**-**	**-**	**-**	**26**	**237**	**(452)**	**(51)**	**146**

Дата: 20.03.2018 г. *Съставител:* *Ръководител:*

(Кева Павлова) *(д-р Божанка Георгиева)*

Заверил съгласно доклад на независимия одитор *Регистриран одитор :*

(Петя Николаева)

Петя 685 Николаева Регистриран одитор

ОТЧЕТ

за паричните потоци по прекия метод

на "УЧЕНИЧЕСКО И СТОЛОВО ХРАНЕНЕ" ЕАД

за периода от 01.1.2017 г. до 31.12.2017 г.

(хил. лв.)

НАИМЕНОВАНИЕ НА ПАРИЧНИТЕ ПОТОЦИ	Текущ период			Предходен период		
	Постъпления	Плащания	Нетен поток	Постъпления	Плащания	Нетен поток
а	1	2	3	4	5	6
А. Парични потоци от основна дейност						
1. Парични потоци, свързани с търговски контрагенти	9 018	6 417	2 601	8 367	5 365	3 002
2. Парични потоци, свързани с трудови възнаграждения	-	1 823	(1 823)	-	2 007	(2 007)
3. Плащания при разпределения на печалби	-	-	-	-	8	(8)
4. Платени и възстановени данъци върху печалбата	-	-	-		2	(2)
5. Платени и възстановени други данъци	-	434	(434)	-	413	(413)
6. Парични потоци, свързани с лихви, комисионни, дивиденти и други подобни	1	3	(2)	-	4	(4)
7. Други парични потоци от основна дейност	38	37	(1)	10	441	(431)
Всичко парични потоци от основна дейност (А)	**9 057**	**8 714**	**343**	**8 377**	**7 823**	**554**
Б. Парични потоци от инвестиционна дейност						
1. Парични потоци, свързани с дълготрайни активи	10	164	(154)	-	41	(41)
Всичко парични потоци от инвестиционна дейност (Б)	**10**	**164**	**(154)**		**41**	**(41)**
В.Парични потоци от финансова дейност						
1.Плащания на задължения по лизингови договори	-	17	(17)	-	-	-
2.Други парични потоци от Финансова дейност	-	-	-	-	3	(3)
Всичко парични потоци от финансова дейност (В)	**-**	**17**	**(17)**	**-**	**3**	**(3)**
Г. Изменение на паричните средства през периода (А+Б)	**9 067**	**8 895**	**172**	**8 377**	**7 867**	**510**
Д. Парични средства в началото на периода			**772**			**262**
Е. Парични средства в края на периода			**944**			**772**

Дата: 20.03.2018 г. *Съставител:* *Ръководител:*

(Кева Павлова) *(д-р Божанка Георгиева)*

Заверил съгласно доклад на независимия одитор *Регистриран одитор :*

(Петя Николаева)

Петя Николаева 685 Регистриран одитор

ПРИЛОЖЕНИЯ КЪМ ГОДИШНИЯ ФИНАНСОВ ОТЧЕТ НА УЧЕНИЧЕСКО И СТОЛОВО ХРАНЕНЕ ЕАД ЗА 2017 ГОДИНА

1. ИНФОРМАЦИЯ ЗА ДРУЖЕСТВОТО

„Ученическо и столово хранене“ ЕАД (Дружеството) е създадено през 2000 г. Дружеството е със седалище и адрес на управление гр. Варна, ул. „Цанко Дюстабанов“ № 1, регистрирано в Търговския регистър с ЕИК: 103552229.

Към 31.12.2017 г. едноличен собственик на капитал, притежаващ 100% от акциите е Община Варна.

Към 31.12.2017 г. „Ученическо и столово хранене“ ЕАД се управлява от:

- Съвет на директорите в състав:

  Петя Данчева Железарска– председател на съвета на директорите

  Марияна Василева Данаилова – член на съвета на директорите,

  Д-р Божанка Георгиева Богданова – член на съвета на директорите и изпълнителен директор.

1.1. Предмет на дейност

Предметът на дейност на дружеството през 2017 г. включва производство на хранителна продукция, основно за детски градини и училища на територията на Община Варна.

1.2. Структура на дружеството

„Ученическо и столово хранене“ ЕАД няма разкрити официално регистрирани клонове и представителства. В град Варна дружеството има разкрити обекти (пряко подчинени на централния офис), в които се извършва стопанска дейност.

Към 31.12.2017 г. средно-списъчният брой на персонала в дружеството е 253 работници и служители (31.12.2016 г.: 249).

1.3. Основни показатели на икономическата среда

Основните показатели на икономическата среда, които оказват влияние върху дейността на дружеството, за периода 2015 – 2017 г. са представени в таблицата по-долу:

Показател	2015	2016	2017*
БВП в млн. лева	88,571	94,130	71,205
Реален растеж на БВП	3.0 %	3.9%	3.8%
Инфлация в края на годината	- 0.4 %	-0.5 %	1.9%
Среден валутен курс на щатския долар за годината	1.725	1.768	1.74
Валутен курс на щатския долар в края на годината	1.79	1.855	1,631

*данните за 2017 година е по предварителни данни на БНБ и НСИ;

2. ОСНОВНИ ПОЛОЖЕНИЯ ОТ СЧЕТОВОДНАТА ПОЛИТИКА НА ДРУЖЕСТВОТО

2.1. База за изготвяне на финансовия отчет

Финансовият отчет на Дружеството е изготвен в съответствие с изискванията на Закона за счетоводството и Националните счетоводни стандарти (НСС) в сила от 01.01.2016 г., приети с Постановление №394/30.12.2015 г. на Министерски съвет.

С разработването и влизането в сила на новия Закон за счетоводството от 01.01.2016 г. се потвърди регламентацията на две счетоводни бази за изготвяне на финансовите отчети – Международни счетоводни стандарти (МСС) и Национални счетоводни стандарти (НСС). В новия Закон значително се ограничава кръгът от предприятия, които задължително следва да прилагат МСС като счетоводна база.

Вземайки предвид тези промени в националното ни счетоводно законодателство и отчитайки факта, че дружеството попада в категорията малки предприятия, „Ученическо и столово хранене“ ЕАД направи преход в използваната счетоводна база и изготвя финансовите си отчети от 01.01.2016 г. по НСС, вместо прилаганите до 2015 година МСС.

Финансовият отчет на дружеството е изготвен на база на историческата цена с изключение на земи и сгради, които са оценявани по преоценена стойност. Справедливата стойност на активите е приета стойност към датата на преминаване към НСС, съгласно §2.6.6.4. от СС 42 *Прилагане за първи път на Националните счетоводни стандарти.*

Дружеството води своите счетоводни регистри в български лев (BGN), който приема като негова отчетна валута за представяне. Данните в отчета и приложенията към него са представени в хиляди лева, освен ако нещо друго изрично не е указано.

Отчетният период обхваща една календарна година - от 01 януари до 31 декември.

Текущ отчетен период – 2017 година.

Предходен отчетен период – 2016 година.

Настоящият отчет е индивидуален финансов отчет на дружеството.

Представянето на финансов отчет съгласно Националните счетоводни стандарти изисква ръководството да направи най-добри приблизителни оценки, начисления и разумно обосновани предположения, които оказват ефект върху отчетените стойности на активите и пасивите, на приходите и разходите, и на оповестяването на условни вземания и задължения към датата на отчета. Тези приблизителни оценки, начисления и предположения са основани на информацията, която е налична към датата на финансовия отчет, поради което бъдещите фактически резултати биха могли да бъдат различни от тях (като в условията на финансова криза несигурностите са по-значителни).

Принцип за действащо предприятие

Принципът за действащо предприятие е фундаментален принцип при изготвянето на финансовите отчети. Съгласно принципа за действащо предприятие, предприятието обикновено се разглежда като продължаващо дейността си в обозримо бъдеще без намерение или необходимост от ликвидация, преустановяване на стопанската дейност или търсене на защита от кредиторите, вследствие на съществуващи закони или други нормативни разпоредби. Съответно, активите и пасивите се отчитат на база възможността на предприятието да реализира активите и да уреди пасивите си в нормалния ход на бизнеса. При оценката за това дали принципа-предположение за действащо предприятие е уместен, ръководството взема предвид цялата налична информация за обозримото бъдеще, която обхваща поне, но не се ограничава само до дванадесетте месеца от края на отчетния период.

Ръководството е декларирало, че няма намерения да променя предмета на дейност и ще продължи усилията си за увеличаване на приходите си и печалбите.

Финансовият отчет е изготвен на принципа за действащо предприятие, който предполага, че предприятието ще продължи дейността си в обозримото бъдеще.

2.2. Сравнителни данни

Дружеството представя сравнителна информация в този финансов отчет за една предходна година.

Когато е необходимо, сравнителните данни се рекласифицират (и преизчисляват), за да се постигне съпоставимост спрямо промени в представянето в текущата година.

2.3. Функционална валута и признаване на курсови разлики

Функционална и отчетна валута на представяне на финансовия отчет на дружеството е българският лев.

При първоначално признаване, сделка в чуждестранна валута се записва във функционалната валута, като към сумата в чуждестранна валута се прилага обменният курс към момента на сделката или операцията. Паричните средства, вземанията и задълженията, като

монетарни отчетни обекти, деноминирани в чуждестранна валута се отчитат във функционалната валута като се прилага обменният курс, публикуван от БНБ за последния работен ден на съответния месец. Към 31 декември те се оценяват в български лева, като се използва заключителният обменен курс на БНБ.

Немонетарните отчетни обекти в счетоводния баланс, първоначално деноминирани в чуждестранна валута, се отчитат във функционалната валута като се прилага историческият обменен курс към датата на операцията и последващо не се преоценяват по заключителен курс.

Ефектите от курсовите разлики, свързани с уреждането на сделки в чуждестранна валута, или отчитането на търговски сделки в чуждестранна валута по курсове, които са различни, от тези, по които първоначално са били признати, се включват в печалбата или загубата в момента на възникването им, като се третират като финансови приходи и разходи.

Паричните позиции в чуждестранна валута към 31 декември 2017 и 2016 години са оценени в настоящия финансов отчет по заключителния курс на БНБ. Заключителният курс на българския лев към щатския долар към края на текущия и предходния отчетен период, е както следва:

31 декември 2017: 1 USD = 1.63081 лв.
31 декември 2016: 1 USD = 1.85545 лв.

С въвеждането на еврото като официална валута на Европейския съюз е фиксирано съотношението BGN 1.95583 = EUR 1.

2.4. Приходи

Приходите в дружеството се признават на база принципа за начисляване и до степента, до която стопанските изгоди се придобиват от дружеството и доколкото приходите могат надеждно да се измерят.

При продажбите на продукция, стоки и материали приходите се признават, когато всички съществени рискове и ползи от собствеността на стоките преминават у купувача.

При предоставянето на услуги, приходите се признават, отчитайки етапа на завършеност на сделката към датата на отчета, ако този етап може да бъде надеждно измерен, както и разходите, извършени по сделката и разходите за приключването ѝ.

Приходите се оценяват на база справедливата цена на продадените продукция, стоки и услуги, нетно от косвени данъци (акциз и данък добавена стойност) и предоставени отстъпки и рабати.

При продажби на изплащане, приходът се признава на датата на продажбата без инкорпорираните лихви.

Финансови приходи

Финансовите приходи включват лихви от вложени средства, печалби от операции в чуждестранна валута, печалби от операции с финансови инструменти, получени дивиденти от участия.

2.5. Разходи

Разходите в дружеството се признават в момента на тяхното възникване и на база принципите на начисляване и съпоставимост и до степента, до която това не би довело за признаване на активи/пасиви, които не отговарят на определенията за такива съгласно НСС.

Разходите за бъдещи периоди се отлагат за признаване като текущ разход за периода, през който договорите за които се отнасят, се изпълняват.

Финансови разходи

Финансовите разходи включват начисления за лихви по заеми, загуби от операции в чуждестранна валута, други банкови такси и комисионни.

2.6. Дълготрайни материални активи

Подходът за класифициране на активите като дълготрайни материални е следният: дълготрайни материални активи са установими нефинансови ресурси, придобити и притежавани от предприятието, които:

- имат натурално-веществена форма;
- използват се за производството и/или доставката/продажбата на активи или услуги;
- за отдаване под наем, за административни или за други цели;
- очаква се да бъдат използвани през повече от един отчетен период.

Първоначално оценяване

Първоначално всеки дълготраен материален актив се оценява по:

- цена на придобиване, която включва покупната цена (включително митата и невъзстановимите данъци) и всички преки разходи за привеждане на даден актив в работно състояние в съответствие с предназначението му - за активи придобити от външни източници;
- по себестойност - за създадени в предприятието.

Дълготрайните материални активи при първоначалното им придобиване са оценени по цена на придобиване, включваща покупната им цена и всички разходи до въвеждането им в експлоатация. Като такива се признават активи, които се използват повече от един отчетен период и са със стойност над 300 лв.

Последващи разходи

Последващите разходи, свързани с дълготрайните материални активи, се класифицират като текущи или като разходи, които увеличават балансовата стойност на актива, според това дали са свързани с увеличаване на икономическата изгода спрямо първоначално оценената ефективност на актива. Когато разходите се извършват с цел удължаване на полезния срок на годност на актива, увеличаване на производителността му, подобряване на качеството на продукцията и/или услугите, създаване на възможност за производство на нови продукти и/или нови услуги; въвеждане на нови производствени процеси, икономически по-изгодна промяна във функционалното предназначение на актива-в тези случаи се коригира балансовата стойност на актива.

Последващо оценяване

След първоначалното им признаване всеки отделен дълготраен материален актив се отчита по цена на придобиване, намалена с начислените амортизации и натрупаната загуба от обезценка.

Методи на амортизация

Дружеството използва линеен метод на амортизация на дълготрайните си материални активи. Земята не се амортизира.

Полезният живот на отделните активи е определен от ръководството съобразно физическото износване, спецификата на оборудването, бъдещите намерения за употреба и предполагаемото морално остаряване.

Очакваният полезен живот по групи активи е както следва:

Група активи	полезен живот 2017 г.	полезен живот 2016 г.
Сгради	25 г.	25 г.
Пътни съоръжения	25 г.	25 г.
Машини и оборудване	от 6 до 10 г.	от 6 до 10 г.
Компютърна техника	8 г.	8 г.
Транспортни средства	10 г.	10 г.
Стопански инвентар	от 6 до 10 г.	от 6 до 10 г.

Определените срокове на полезен живот на дълготрайните активи се преглеждат в края на всеки отчетен период и при установяване на значителни отклонения спрямо бъдещите очаквания за срока на използването на активите, същият се коригира перспективно. През 2017 г. не са извършвани промени в определените срокове на полезен живот на активите.

2.7. Нематериални активи

Нематериалните активи са представени във финансовия отчет по цена на придобиване (себестойност), намалена с натрупаната амортизация и загубите от обезценка.

В дружеството се прилага линеен метод на амортизация на нематериалните активи при определен полезен живот.

Очакваният полезен живот по групи активи е както следва:

Група активи	полезен живот 2017 г.	полезен живот 2016 г.
Програмни продукти	10 г.	10 г.
Права и други подобни	Съгласно договорни или законови ограничения	Съгласно договорни или законови ограничения

Балансовата стойност на нематериалните активи подлежи на преглед за обезценка, когато са налице събития, или промени в обстоятелствата, които посочват, че тя би могла да надвишава възстановимата им стойност. Тогава обезценката се включва като разход в печалбата или загубата за периода.

2.8. Материални запаси

Материалните запаси са оценени по по-ниската от: цена на придобиване (себестойност) и нетната им реализуема стойност.

Материалните запаси включват материали, продукция и стоки. Разходите, които се извършват, за да доведат даден продукт в неговото настоящо състояние и местонахождение, се включват в цената на придобиване (себестойността), както следва:

- суровини и материали в готов вид – всички доставни разходи, които включват покупната цена, вносни мита и такси, транспортни разходи, невъзстановими данъци и други разходи, които допринасят за привеждане на материалите в готов за тяхното използване вид;
- готова продукция – преките разходи на материали и труд и приспадащата се част от производствените непреки разходи при нормално натоварен капацитет на производствените мощности, с изключение на административните разходи, курсовите разлики и разходите по привлечени финансови ресурси.

В края на всеки отчетен период материалните запаси се оценяват по по-ниската от себестойността им и тяхната нетна реализуема стойност. Сумата на всяка обезценка на материалните запаси до нетната им реализуема стойност се признава като разход за периода на обезценката.

Нетната реализуема стойност представлява приблизително определената продажна цена на даден актив в нормалния ход на стопанската дейност, намалена с приблизително определените разходи по довършването в търговски вид на този актив и приблизително определените разходи за реализация.

При употребата (продажбата) на материалните запаси се използва методът на първа входяща – първа изходяща стойност.

При продажба на материалните запаси тяхната балансова стойност се признава като разход в периода, в който е признат съответният приход.

2.9. Търговски и други вземания

Търговските вземания се представят и отчитат по справедлива стойност на база стойността на оригинално издадената фактура (себестойност), намалена с размера на обезценката за несъбираеми суми. В случаите на разсрочени плащания над обичайния кредитен срок, при които не е предвидено допълнително плащане на лихва или лихвата значително се различава от обичайния пазарен лихвен процент, вземанията се оценяват първоначално по тяхната справедлива стойност, а последващо – по амортизируема стойност, след приспадане на инкорпорираната в тяхната номинална стойност лихва, определена по метода на ефективната лихва.

Приблизителната оценка за загуби от съмнителни и несъбираеми вземания се прави, когато за събираемостта на цялата сума или част от нея съществува висока несигурност. Несъбираемите вземания се отписват, когато правните основания за това настъпят. Обезценката на вземанията се начислява чрез съответна кореспондентна коригиращ сметка за всеки вид вземане към статията „други разходи“ от отчета за приходите и разходите .

2.10. Парични средства и парични еквиваленти

Паричните средства и еквиваленти включват касовите наличности и разплащателни сметки в банки (Приложение 17).

За целите на изготвянето на Отчета за паричните потоци:

- парични постъпления от клиенти и паричните плащания към доставчици са представени брутно, с включен ДДС (20%)
- Лихвите по получени инвестиционни кредити се включват като плащания за финансова дейност, а лихвите по заеми за оборотни средства в плащания за оперативна дейност.
- Краткосрочно блокираните средства се третират като парични средства и парични еквиваленти
- Платеният ДДС по покупки на дълготрайни активи се посочва на ред "парични потоци, свързани с дълготрайни активи" .

2.11. Търговски и други текущи задължения

Търговските и другите текущи задължения се отчитат по стойността на оригиналните фактури (цена на придобиване), която се приема за справедливата стойност на сделката и ще бъде изплатена в бъдеще срещу получените стоки и услуги. В случаите на разсрочени плащания над обичайния кредитен срок, при които не е предвидено допълнително плащане на лихва или лихвата значително се различава от обичайния пазарен лихвен процент, задълженията се оценяват първоначално по тяхната справедлива стойност, а последващо – по амортизируема стойност, след приспадане на инкорпорираната в тяхната номинална стойност лихва, определена по метода на ефективната лихва (Приложение 20).

2.12. Пенсионни и други задължения към персонала по социалното и трудово законодателство

Дружеството не е разработвало и не прилага планове за възнаграждения на служителите след напускане или други дългосрочни възнаграждения и планове за възнаграждения след напускане или под формата на компенсации с акции или с дялове от собствения капитал.

Осигурителните и пенсионни планове, прилагани от дружеството в качеството му на работодател, се основават на българското законодателство и са планове с дефинирани вноски. При тези планове работодателят плаща месечно определени вноски в държавните фондове „Пенсии“, фонд „Общо заболяване и майчинство“, фонд „Безработица“, фонд „Трудова злополука и професионална болест“, както и за допълнително задължително пенсионно осигуряване (универсални и професионални пенсионни фондове) - на база фиксираните по закон проценти и няма друго допълнително правно или конструктивно задължение за доплащане във фондовете в бъдеще. Аналогични са и задълженията по отношение на здравното осигуряване.

Краткосрочни доходи

Краткосрочните доходи за персонала под формата на възнаграждения, бонуси и социални доплащания и придобивки (изискуеми в рамките на 12 месеца след края на периода, в който персоналът е положил труд за тях или е изпълнил необходимите условия) се признават като разход в печалбата или загубата в периода, в който е положен трудът за тях или са изпълнени изискванията за тяхното получаване, и като текущо задължение (след приспадане на всички платени вече суми и полагащи се удръжки) в размер на недисконтираната им сума. Дължимите от дружеството вноски по социалното и здравно осигуряване се признават като текущ разход и задължение в недисконтиран размер, заедно и в периода на начисление на съответните доходи, с които те са свързани.

Към датата на всеки финансов отчет дружеството прави оценка на сумата на очакваните разходи по натрупващите се компенсируеми отпуски, която се очаква да бъде изплатена като резултат от неизползваното право на натрупан отпуск. В оценката се включват приблизителната преценка за разходите за самите възнаграждения и разходите за вноски по задължителното обществено и здравно осигуряване, които работодателят дължи върху тези суми.

Дългосрочни доходи при пенсиониране

Съгласно Кодекса на труда работодателят е задължен да изплаща на персонала при настъпване на пенсионна възраст обезщетение, което в зависимост от трудовия стаж в предприятието може да варира между 2 и 6 брутни работни заплати към датата на прекратяване на трудовото правоотношение. По своите характеристики тези схеми представляват планове с дефинирани доходи.

Изчислението на размера на тези задължения налага участието на квалифицирани актюери, за да може да се определи тяхната сегашна стойност към датата на финансовия отчет, по която

те се представят в счетоводния баланс, а респективно изменението в стойността им, се представя в отчета за приходи и разходи като:

а) разходите за текущ и минал стаж, разходите за лихва и ефектите от съкращенията и уреждания се признават веднага, в периода, в който възникнат, и представят в текущата печалба или загуба, в статия „разходи за провизии“;

б) ефектите от последващите оценки на задълженията, които по същество представляват актюерски печалби и загуби, се признават веднага, в периода, в който възникнат, и се представят към печалба или загуба, в статия „разходи за провизии“. Актюерските печалби и загуби произтичат от промени в актюерските предположения и опита.

Към датата на всеки годишен финансов отчет дружеството следва да назначи сертифицирани актюери, които издават доклад с техните изчисления относно дългосрочните му задължения към персонала за обезщетения при пенсиониране. За целта те прилагат кредитния метод на прогнозните единици. Сегашната стойност на задължението по дефинираните доходи се изчислява чрез дисконтиране на бъдещите парични потоци, които се очаква да бъдат изплатени в рамките на матуритета на това задължение и при използването на лихвените равнища на държавни дългосрочни облигации с подобен срок, котирани в България, където функционира и самото дружество.

Към края на отчетния период е извършвана актюерска оценка и са отразени съответните промени в провизираните суми. (Приложение 21).

Доходи при напускане

Съгласно разпоредбите на Кодекса на труда, работодателят има задължение да изплати при прекратяване на трудовия договор, преди пенсиониране, обезщетения за:

- неспазено предизвестие - брутното трудово възнаграждение за един месец;
- поради закриване на предприятието или на част от него, съкращаване в щата, намаляване на обема на работа и спиране на работа за повече от 15 дни и др. – брутното трудово възнаграждение за един месец;
- при прекратяване на трудовия договор поради болест – обезщетение в размер на две брутни месечни работни заплати;
- за неизползван платен годишен отпуск - за съответните години за времето, което се признава за трудов стаж.

Дружеството признава задължения към персонала по доходи при напускане преди настъпване на пенсионна възраст, когато е демонстриран обвързващ ангажимент, на база анонсиран план, да се прекрати трудовият договор със съответните лица, без да има възможност да се отмени, или при формалното издаване на документите за доброволно напускане. Доходи при напускане, платими повече от 12 месеца, се дисконтират и представят в счетоводния баланс по тяхната сегашна стойност.

2.13. Финансирания и приходи за бъдещи периоди

Правителствените дарения се отчитат при наличие на достатъчно сигурност, че предприятието получател ще спазва съпътстващите ги условия и даренията ще бъдат получени.

Правителствените дарения се отчитат като финансиране, освен ако в закон е определен друг ред на отчитане, което финансиране се признава като приход в текущия период, както следва за:.

а) дарения, свързани с амортизируеми активи - пропорционално на начислените за съответния период амортизации на активи, придобити в резултат на дарението;

б) дарения, свързани с неамортизируеми активи - през периодите, през които са отразени разходите за изпълнение на условията по даренията; когато се даряват неамортизируеми дълготрайни активи, дарението (финансирането) се отразява като приход на определена от предприятието база, свързана с условията на дарението (например ако се дарява земя при условия за построяване на сграда върху нея, приходът от дарението се признава пропорционално на начислената амортизация на сградата), срокът, през който се признава приходът, не може да бъде по-дълъг от 20 години;

в) дарения, свързани с преотстъпени данъци - през периодите, през които са отразени разходите за изпълнение на условията по преотстъпването на данъците.

Преотстъпеният корпоративен данък и намалението на корпоративния данък по смисъла на Закона за корпоративното подоходно облагане се отчита като резерв.

Правителствените дарения, получени под формата на прехвърляне на непарични активи, се оценяват по справедливата им стойност.

Правителствените дарения, получени от предприятията като компенсация за минали разходи или загуби, се признават за приход през периода на получаването им.

Правителствените дарения се представят в счетоводния баланс като финансирания, освен в случаите, когато съгласно нормативен акт се отчитат като резерви.

Признатата като приход част от правителствените дарения се представя в отчета за приходите и разходите на отделен ред.

Ако правителствено дарение стане възстановимо поради неспазване на условията по него, подлежащите на връщане суми се отчитат като задължения, а непризнатата като приход част от финансирането се отписва. Ако задължението е по-голямо от непризнатата като текущ приход част от финансирането, разликата се отчита като друг разход.

2.14. Акционерен капитал и резерви

Дружеството е акционерно и е задължено да регистрира в Търговския регистър определен размер на ***акционерен капитал***, който да служи като обезпечение на вземанията на кредиторите на дружеството. Акционерите отговарят за задълженията на дружеството до размера на своето акционерно участие в капитала и могат да претендират връщане на това участие само в производство по ликвидация или несъстоятелност. Дружеството отчита основния си капитал по номинална стойност на регистрираните в Търговския регистър акции.

Съгласно изискванията на Търговския закон и устава, дружеството е длъжно да формира и резерв ***„фонд Резервен"***, като източници на фонда могат да бъдат:

- най-малко една десета от печалбата, която се отделя докато средствата във фонда достигнат една десета част от акционерния капитал или по-голяма част, определена по решение на Общото събрание на акционерите;
- средствата, получени над номиналната стойност на акциите при издаването им (премиен резерв);
- други източници, предвидени по решение на Общото събрание.

Средствата от фонда могат да се използват само за покриване на годишната загуба и на загуби от предходни години. Когато средствата във фонда достигнат определения в устава минимален размер, средствата над тази сума могат да бъдат използвани за увеличаване на акционерния капитал.

Преоценъчният резерв е формиран от положителната разлика между балансовата стойност на земи и сгради и техните справедливи стойности към датата на извършване на всяка преоценка. Ефектът на отсрочените данъци върху преоценъчния резерв е отразен директно за сметка на този резерв.

Поради липсата на преходен режим в СС 42 Прилагане за първи път на НСС, дружеството прилага преходната разпоредба на СС 16 Дълготрайни материални активи и прехвърля преоценъчният резерв към натрупани печалби, когато активите се отписват.

2.15. Финансови инструменти

2.15.1. Финансови активи

Дружеството класифицира своите финансови активи в следните категории: „заеми (кредити) и вземания" и „финансови активи обявени за продажба". Класификацията е в зависимост от същността и целите (предназначението) на финансовите активи към датата на тяхното придобиване. Ръководството определя класификацията на финансовите активи на дружеството към датата на първоначалното им признаване в счетоводния баланс.

Обичайно дружеството признава в счетоводния баланс финансовите активи на „датата на търгуване" - датата, на която то е поело ангажимент да закупи съответните финансови активи. Всички финансови активи се оценяват по тяхната справедлива стойност плюс преките разходи по транзакцията.

Финансовите активи се отписват, когато правата за получаване на парични средства от тези активи са изтекли, или са прехвърлени и дружеството е прехвърлило съществената част от рисковете и ползите от собствеността върху актива на друго дружество (лице). Ако дружеството продължава да държи съществената част от рисковете и ползите, асоциирани със собствеността на даден трансфериран финансов актив, то продължава да признава актива в счетоводния баланс, но признава също и обезпечено задължение (заем) за получените средства.

Кредити и вземания

Кредити и вземания са недеривативни финансови активи с фиксирани или установими плащания, които не се котират на активен пазар. Те се оценяват в счетоводния баланс по тяхната амортизируема стойност при използването на метода на ефективната лихва, намалена с направена обезценка. Тези активи се включват в групата на текущите активи, когато матуритетът им е в рамките на 12 месеца или в обичаен оперативен цикъл на дружеството, а останалите – като нетекущи.

Тази група финансови активи включва: търговски вземания, вземания от свързани предприятия, парични средства и парични еквиваленти от счетоводния баланс (Приложения 14, 17, 23). Лихвеният доход по „кредитите и вземанията" се признава на база ефективна лихва, освен при краткосрочните вземания под 3 месеца, където признаването на такава лихва е неоснователно като несъществено и в рамките на обичайните кредитни условия. Той се представя в отчета за приходите и разходите в статията „финансови приходи".

На датата на всеки отчет дружеството оценява дали са настъпили събития и обстоятелства, които показват наличието на обективни доказателства, налагащи обезценка на кредитите и вземанията (Приложение 15, 16).

2.15.2. Финансови пасиви и инструменти на собствен капитал

Дружеството класифицира дългови инструменти и инструменти на собствен капитал или като финансови задължения или като собствен капитал в зависимост от същността и условията в договор със съответния контрагент относно тези инструменти.

Финансови пасиви

Финансовите пасиви включват заеми (кредити), задължения към доставчици и други контрагенти. Първоначално те се признават в счетоводния баланс по справедлива стойност, нетно от преките разходи по транзакцията, а последващо – по амортизируема стойност по метода на ефективната лихва (Приложение 20).

2.16. Данъци върху печалбата

Разходите за данъци, признати в отчета за приходи и разходи, включват сумата на отсрочените данъци и текущите разходи за данъци, които не са признати директно в собствения капитал.

Текущите данъчни активи и/или пасиви представляват тези задължения или вземания от бюджета, които се отнасят за текущия период и които не са платени към края на отчетния период. Текущият разход за данък е изчислен в съответствие с приложимата данъчна ставка и данъчни правила за облагане на дохода за периода, за който се отнася, на база на преобразувания финансов резултат за данъчни цели, който се различава от счетоводната печалба или загуба.

Текущите данъци върху печалбата са определени в съответствие с изискванията на българското данъчно законодателство – Закона за корпоративното подоходно облагане. Номиналната данъчна ставка за 2017 г. е 10 % (2016 г.: 10%), (Приложение 10).

Отсрочените данъци върху печалбата се определят чрез прилагане на балансовия пасивен метод за всички временни разлики към датата на финансовия отчет, които съществуват между балансовите стойности и данъчните основи на отделните активи и пасиви (Приложение 13).

Отсрочените данъчни пасиви се признават за всички облагаеми временни разлики, с изключение на тези, породили се от признаването на актив или пасив, който към датата на стопанската операция не е повлиял върху счетоводната и данъчната печалба/(загуба).

Отсрочените данъчни активи се признават за всички намаляеми временни разлики и за неизползваните данъчни загуби, до степента, до която е вероятно те да се проявят обратно и да бъде генерирана в бъдеще достатъчна облагаема печалба или да се проявят облагаеми временни разлики, от които да могат да се приспаднат тези намаляеми разлики, с изключение на разликите, породили се от признаването на актив или пасив, който към датата на стопанската операция не е повлиял върху счетоводната и данъчната печалба/(загуба).

Балансовата стойност на всички отсрочени данъчни активи се преглежда в края на всеки отчетен период и се редуцират до степента, до която е вероятно те да се проявят обратно и да се генерира достатъчно облагаема печалба или проявяващи се през същия период облагаеми временни разлики.

Отсрочените данъци се признават в печалбата или загубата, освен в случаите, когато възникват във връзка операция или събитие, което е признато, в същия или друг период, извън печалбата или загубата в друг всеобхватен доход или директно в собствен капитал. В този случай и отсроченият данък се посочва директно за сметка на друг всеобхватен доход или собствен капитал, без да намира отражение в печалбата или загубата.

Отсрочените данъчни активи и пасиви се оценяват на база данъчните ставки, които се очаква да се прилагат за периода, през който активите ще се реализират, а пасивите ще се уредят (погасят), на база данъчните закони, които са в сила или с голяма степен на сигурност се очаква да са в сила.

Към 31.12.2017 г. отсрочените данъци върху печалбата са оценени при ставка 10 % (31.12.2016 г.: 10 %).

2.17. Преценки от определящо значение при прилагане счетоводната политика на дружеството. Ключови приблизителни оценки и предположения с висока несигурност.

Обезценка на вземания

Приблизителната оценка за загуби от съмнителни и несъбираеми вземания се прави към датата на всеки отчет, на индивидуална база. Вземанията, при които са констатирани трудности при тяхното събиране, подлежат на анализ за определяне на частта от тях, която е реално събираема, а останалата част до номинала на съответното вземане се признава в отчета за приходите и разходите като загуба от обезценка.

След 180 дни закъснение вече се счита, че може да има индикатори за обезценка. При преценката на събираемостта на вземанията ръководството прави анализ на цялата експозиция

от всеки контрагент с оглед установяване на реалната възможност за събирането им, а не само на ниво просрочени индивидуални вземания от контрагента. При установяване на висока несигурност относно събираемостта на дадено вземане (група вземания) се прави преценка каква част от него (тях) е обезпечена (залог, ипотека, поръчителства, банкова гаранция) и по този начин е гарантирана събираемостта им (чрез бъдещо възможно реализиране на обезпечението или плащане от поръчител). Вземанията или частта от тях, за които ръководството преценява, че съществува много висока несигурност за събирането им и не са обезпечени, се обезценяват на 100 %.

Обезценка на материални запаси

В края на всяка финансова година, чрез комисия от специалисти, ръководството на дружеството прави преглед за годност и използваемост на наличностите от стоки и други материални запаси. Като индикатори за наличие на необходимост от обезценка на материални запаси комисията приема номенклатури, по които няма движение повече от две години. За тях се прави допълнителен анализ на нетната им реализуема стойност и от гледна точка на морално изхабяване. На базата на този преглед и при необходимост комисията предлага частична обезценка или обезценка в пълен размер на съответните материални запаси.

Провизии

Провизии се признават, когато дружеството има настоящо (конструктивно или правно) задължение в резултат на минало събитие и е вероятно, че погасяването/уреждането на това задължение е свързано с изтичане на ресурси. Провизиите се оценяват на база най-добрата приблизителна преценка на ръководството в края на всеки отчетен период за разходите, необходими за уреждането на съответното задължение. Приблизителната оценка се дисконтира, когато падежът на задължението е дългосрочен. Когато се очаква част от ресурсите, които ще се използват за уреждане на задължението да бъдат възстановени от трето лице, дружеството признава вземане, ако е налице висока степен на сигурност на неговото получаване, стойността му може надеждно да се установи и доход (кредит) по същата позиция в отчета за доходите, където е представена и самата провизия.

Признаване на получени търговски отстъпки

При определяне на себестойността на стоките получените търговски отстъпки от доставчиците се приспадат от покупната стойност. В края на всеки отчетен период се прави анализ на доставките на стоки (материали) по доставчици. На база постигнатите от дружеството критерии, посочени в действащите с доставчиците за периода програми за търговски отстъпки, се прави приблизителна оценка на очаквания размер на все още неполучените към датата на отчета отстъпки, но за които дружеството е заработило правата си и които се отнасят за отчетната година, като сумата им се разпределя между наличните материални запаси (намалявайки тяхната покупна стойност) и себестойността на продадени материални запаси (която също се намалява). Където отстъпката се получава за доставки на конкретни материални запаси, тя коригира директно тяхната покупна стойност. Когато отстъпките се получават за групи материални запаси, разпределението се извършва върху всички доставки за периода, за които се полага съответната търговска отстъпка, чрез коефициент, отразяващ относителното тегло на стойността на всяка доставена стока.

3. ПРИХОДИ ОТ ПРОДАЖБИ

	2017 г. *хил. лв.*	*2016 г.* *хил. лв.*
Приходи от продажба на продукция в училищни столове и детски градини	7 495	6 377
Общо приходи от продажби:	***7 495***	***6 377***

4. ДРУГИ ПРИХОДИ

	2017 г. *хил. лв.*	*2016 г.* *хил. лв.*
Други доходи	19	5
Приходи от продажба на дълготрайни активи	9	-
Приходи от продажба на амбалаж и вторични суровини	4	3
Отписани задължения	1	1
Излишъци от хранителни материали	1	-
Усвоени парични гаранции	-	11
Получени застрахователни обезщетения	-	1
Общо други приходи:	***34***	***21***

5. РАЗХОДИ ЗА СУРОВИНИ И МАТЕРИАЛИ

	2017 г. *хил. лв.*	*2016 г.* *хил. лв.*
Хранителни продукти	4 371	3 606
Електроенергия	319	325
Малоценни и малотрайни предмети и материали по поддръжка на основни активи	43	47
Консумативни материали	42	43
Гориво и смазочни материали	35	33
Вода	36	31
Работно и униформено облекло	26	22
Канцеларски материали	16	8
Резервни авточасти	1	5
Общо разходи за суровини и материали:	***4 889***	***4 131***

6. РАЗХОДИ ЗА ВЪНШНИ УСЛУГИ

	2017 г. *хил. лв.*	*2016 г.* *хил. лв.*
Ремонт и поддръжка на ДМА	256	137
Наем	55	61
Охрана	47	38
Консултантски услуги	34	34
Застраховки	18	8
Съобщения и комуникации	17	19
Абонаментни услуги	12	12
Дезинфекция, пране и сметопочистване	11	23
Реклама	6	6
Граждански договори	4	-
Отпечатване и книговезане	3	5
Микробиологични изследвания	2	7
Местни данъци и такси	2	1
Медицинско обслужване	-	2
Други услуги	14	6
Общо разходи за външни услуги:	***481***	***359***

7. РАЗХОДИ ЗА ПЕРСОНАЛА

	2017 г. *хил. лв.*	*2016 г.* *хил. лв.*
Текущи възнаграждения	1 767	1 622
Възнаграждения за неползван платен годишен отпуск	9	14
Разходи за социални придобивки	4	4
Общо разходи за възнаграждения(1)	***1 780***	***1 640***
Вноски по социално осигуряване	324	291
Начисления за ДОО за неплатен годишен отпуск	2	3
Общо разходи за осигуровки(2)	***326***	***294***
Общо разходи за персонала(1+2):	***2 106***	***1 934***

8. ДРУГИ РАЗХОДИ ЗА ДЕЙНОСТТА

	2017 г.	*2016 г.*
	хил. лв.	*хил. лв.*
Провизии при пенсиониране	31	27
Балансова стойност продадени дълготрайни активи	11	-
Брак на материални запаси	10	7
Брак на дълготрайни материални активи	1	1
Глоби и санкции	-	8
Представителни мероприятия	-	2
Отписани вземания	-	1
Други	2	1
Общо други разходи:	***60***	***47***

9. ФИНАНСОВИ РАЗХОДИ

	2017 г.	*2016 г.*
	хил. лв.	*хил. лв.*
Банкови такси и комисионни	3	4
Общо финансови разходи:	***3***	***4***

10. РАЗХОД ЗА ДАНЪЦИ ВЪРХУ ПЕЧАЛБАТА

Основните компоненти на разхода за данъци върху печалбата за годините, завършващи на 31 декември, са:

Отчет за приходите и разходите	*2017 г.*	*2016 г.*
	хил. лв.	*хил. лв.*
Данъчна печалба/загуба за годината	(52)	(158)
Текущ разход за данъци върху печалбата за годината - 10% (2016 г.: 10 %)	-	-
Отсрочени данъци, признати в печалбата или загубата:		
Възникване и обратно проявление на временни разлики	(3)	(7)
Общо разход за данъци от печалбата за сметка на печалбата или загубата	**(3)**	**(7)**

Съпоставката между счетоводната печалба и разхода за данък за същите периоди е представена по следния начин:

Равнение на разхода за данъци върху печалбата, определен спрямо счетоводния резултат	***2017 г.*** ***хил. лв.***	***2016 г.*** ***хил. лв.***
Счетоводна печалба/загуба за годината	*(54)*	*(134)*
Данъци върху печалбата – 10% (2016 г.: 10%)		
От непризнати суми по данъчни декларации, свързани с:		
увеличения	12	10
намаления	(15)	(17)
Общо разход за данъци върху печалбата, отчетен за сметка на печалбата или загубата	**(3)**	**(7)**

11. ДЪЛГОТРАЙНИ АКТИВИ

ПОКАЗАТЕЛИ		Отчетна стойност на нетекущите активи				Последваща оценка		Преоценена стойност (4+5-6)	Амортизация				Последваща оценка		Преоценена амортизация в края на периода (11+12-13)	Балансова стойност в края на периода (7-14)
		В начало то на период а	На постъпили през периода	На излезлите през периода	В края на периода (1+2-3)	Увели- чение	Нама- ление		В началото на периода	Начис- лена през периода	Отписана през периода	В края на периода (8+9-10)	Увеличение	Нама- ление		
а		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
I.	**Нематериални активи**															
1	Концесии, патенти, лицензии, търговски марки, програмни продукти и други подобни права и активи	9	286	-	**295**	-	-	**295**	8	1	-	**9**	-	-	9	**286**
	Общо за група I:	9	286	-	**295**	-	-	**295**	8	1	-	**9**	-	-	9	**286**
II.	**Дълготрайни материални активи**															
1	Земи и сгради, в т.ч.:	138	-	-	**138**	-	-	**138**	47	5	-	**52**	-	-	52	**86**
	- земи	51	-	-	**51**	-	-	**51**	-	-	-	-	-	-	-	**51**
	- сгради	87	-	-	**87**	-	-	**87**	47	4	-	**51**	-	-	51	**36**
2	Машини, производствено оборудване и апаратура	69	12	-	**81**	-	-	**81**	50	4	-	**54**	-	-	54	**27**
3	Транспортни средства	173	52	62	**163**	-	-	**163**	127	9	47	**89**	-	-	89	**74**
4	Съоръжения и други	291	121	6	**406**	-	-	**406**	149	27	5	**171**	-	-	171	**235**
5	Предоставени аванси и дълготрайни материални активи в процес на изграждане	8	-	8	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Общо за група II	679	185	76	**788**	-	-	**788**	373	44	52	**365**	-	-	365	**423**
III.	**Отсрочени данъци**	32	3		**35**	-	-	**35**	-	-	-	-	-	-	-	**35**
	Общо нетекущи (дълготрайни) активи (I+ II+ III)	**720**	**474**	**76**	**1118**	-	-	**1118**	**381**	**45**	**52**	**374**	-	-	**374**	**744**

Към 31.12.2017 г. имотите на дружеството включват: земи на стойност 51 хил. лв. (31.12.2016 г.: 51 хил. лв.) и сгради с балансова стойност 36 хил. лв (31.12.2016 г.: 40 хил. лв.), за които липсват документи за собственост.

Отчетната стойност на напълно амортизираните машини, автомобили и оборудване, които се ползват в дейността на дружеството към 31.12.2017 г., е 148 хил. лв. (31.12.2016 г.: 103 хил. лв.).

Върху имуществото на дружеството не са учредявани тежести.

12. НЕМАТЕРИАЛНИ АКТИВИ

Към 31.12.2017 г. нематериалните активи на дружеството възлизат на 286 хил. лв. и включват придобит от дружеството софтуер и придобито право на ползване. (31.12.2016 г.: 1 хил. лв.).

Съгласно сключен договор от 03.10.2017 г., Община Варна предоставя на дружеството за безвъзмездно управление, части от имоти – публична общинска собственост – 2 бр. кухня със столова за срок от 5 години. Съгласно изготвен доклад от лицензиран оценител, пазарната стойност на правото на ползване на двата имота е определана на 218 хил. лв. и е включена в стойността на нематериалните активи.

13. АКТИВИ ПО ОТСРОЧЕНИ ДАНЪЦИ

	временна разлика	*данък*	*временна разлика*	*данък*
	31.12.2017	***31.12.2017***	***31.12.2016***	***31.12.2016***
	хил. лв.	***хил. лв.***	***хил. лв.***	***хил. лв.***
Салдо в края на периода				
Компенсируеми отпуски	12	1	7	1
Обезценка на вземания	2	-	6	
Начислени към 31 декември, но неизплатени доходи на физически лица	6	1	7	1
Провизии за пенсии	165	16	177	17
Данъчна загуба	209	21	158	16
Превишение на счетоводната балансова стойност над данъчната стойност на амортизируеми активи	(37)	(4)	(34)	(3)
Общо:	***357***	***35***	***321***	***32***

При признаването на отсрочените данъчни активи е взета предвид вероятността отделните разлики да имат обратно проявление в бъдеще.

14. МАТЕРИАЛНИ ЗАПАСИ

	31.12.2017 г. *хил. лв.*	*31.12.2016 г.* *хил. лв.*
Материали, в т.ч.		
Малоценни и малотрайни активи в употреба	202	196
Амбалаж	4	4
Консумативи	3	5
Малоценни и малотрайни активи на склад	1	4
Авточасти, горива и масла за автомобили	1	-
Други материали	19	23
Общо материали:	***230***	***232***
Стоки, в т.ч.		
Хранителни продукти в детски градини	120	130
Хранителни продукти в столове	22	16
Общо стоки:	***142***	***146***
Общо материални запаси:	***372***	***378***

Комисия от специалисти в дружеството е извършила преглед на наличните стоково материални запаси към 31 декември 2017 година, за да прецени дали са налице условия за обезценка до нетна реализируема стойност, съгласно изискванията на СС 2 „Материални запаси". В резултат на този преглед е установено, че наличните материали и стоки не включват наличности, за които нетната реализуема стойност е по-ниска от отчетната им стойност.

15. ТЪРГОВСКИ ВЗЕМАНИЯ

	31.12.2017 г. *хил. лв.*	*31.12.2016 г.* *хил. лв.*
Предоставени аванси	19	18
Вземания от клиенти	6	4
Обезценка на вземания по продажби	-	(2)
Общо:	***25***	***20***

Вземанията от клиенти са безлихвени и представляват вземания по продажби на продукция в столове.

Във връзка с продажбата на продукция и стоки дружеството прилага следната политика по отношение на плащанията от клиенти:

- при директна продажба цялата стойност се заплаща от клиента веднага или до 30 дневен срок.

На база на своя исторически опит дружеството е възприело практика приблизителна оценка за съмнителни и несъбираеми вземания да се прави, когато за събираемостта на цялата сума или за част от нея съществува висока несигурност – до 2 години.

16. ДРУГИ ВЕЗЕМАНИЯ

	31.12.2017 г.	*31.12.2016г.*
	хил. лв.	*хил. лв.*
Надвнесен корпоративен данък	15	15
Предоставени гаранционни суми	7	-
Отложено право на данъчен кредит по ЗДДС	6	3
Вземания по липси и начети	2	4
Обезценка на вземания по липси и начети	(2)	(4)
Общо:	***28***	***18***

17. ПАРИЧНИ СРЕДСТВА И ПАРИЧНИ ЕКВИВАЛЕНТИ

	31.12.2017 г.	*31.12.2016 г.*
	хил. лв.	*хил. лв.*
Парични средства в разплащателни сметки в лева	868	701
Парични средства в депозитни сметки в лева	71	69
Парични средства в каса в лева	5	2
Общо:	***944***	***772***

Паричните средства по депозитни сметки представляват получени гаранционни суми по сключени договори, съгласно ЗОП.

18. РАЗХОДИ ЗА БЪДЕЩИ ПЕРИОДИ

	31.12.2017 г.	*31.12.2016 г.*
	хил. лв.	*хил. лв.*
Нефинансови разходи за бъдещи периоди до 1 година		
Застраховки	16	11
Разсрочени разходи за работно облекло	2	9
Абонаменти и др.	-	1
Общо:	***18***	***21***

Финансови разходи за бъдещи периоди		
Лихви по договор за финансов лизинг до 1 година	2	-
Лихви по договор за финансов лизинг над 1 година	5	-
Общо:	*7*	-
Общо разходи за бъдещи периоди:	***25***	***21***

19.СОБСТВЕН КАПИТАЛ

	31.12.2017 г.	*31.12.2016 г.*
	хил. лв.	***хил. лв.***
Основен капитал	292	292
Натрупани печалби/загуби в т.ч.	(215)	(88)
Непокрита загуба от минали години	*(452)*	*(325)*
Неразпределена печалба от минали години	*237*	*237*
Печалба от текущата година	*(51)*	*(127)*
Преоценъчен резерв	94	94
Други резерви	26	26
Общо:	***146***	***197***

Основен капитал

Към 31.12.2017 г. регистрираният дружествен (акционерен) капитал на „УЧЕНИЧЕСКО И СТОЛОВО ХРАНЕНЕ“ ЕАД възлиза на 292 хил. лв., разпределен в 2920 бр. акции, всяка с номинална стойност от 100 лв.

Община Варна е едноличен собственик на капитала на Дружеството.

Натрупаните загуби включват неразпределени печалби и загуби, генерирани от дейността на дружеството;

Преоценъчният резерв на земи и сгради в размер на 94 хил. лв. (31.12.2016 г.: 94 хил. лв.) е формиран от положителната разлика между балансовата стойност на активите и техните справедливи стойности към датите на съответните преоценки. Ефектът на отсрочените данъци върху преоценъчния резерв е отразен директно в този резерв.

Другите резерви представляват активи на собственика „Община Варна“, внесени в капитала на дружеството през 2001 г., но без преминала регистрация в съда.

20.ТЪРГОВСКИ И ДРУГИ ТЕКУЩИ ЗАДЪЛЖЕНИЯ

	31.12.2017 г. *хил. лв.*	*31.12.2016 г.* *хил. лв.*
Задължения към доставчици	1 232	889
Задължения към предприятия от група	19	21
Задължения към персонала	121	85
Осигурителни задължения	47	42
Данъчни задължения	54	45
Други, в т.ч.:	136	92
Гаранционни суми	*67*	*62*
Задължения по финансов лизинг	*47*	-
Други задължения	*22*	*30*
Общо:	***1 609***	***1 174***

Дружеството ползва 60 дневни кредитни периоди за задълженията си към доставчици.

Данъчните задължения включват:

	31.12.2017 г. *хил. лв.*	*31.12.2016 г.* *хил. лв.*
Данъци върху доходите на физическите лица	10	8
ДДС за внасяне	44	37
Общо:	***54***	***45***

Няма просрочени данъчни задължения, посочените в счетоводния баланс са с падеж януари 2018 г.

Задължения към персонала и осигурителни задължения

	31.12.2017 г. *хил. лв.*	*31.12.2016 г.* *хил. лв.*
Задължения към персонала, в т.ч.:	119	85
текущи задължения за работни заплати за месец декември	*109*	78
начисления за неползвани компенсируеми отпуски	*10*	7
Задължения по социалното осигуряване, в т.ч.:	49	42
текущи задължения за осигуровки за месец декември	*47*	41
осигуровки за неползвани компенсируеми отпуски	*2*	1
Общо:	***168***	127

Дружеството начислява задължения за неизползван платен отпуск от персонала в съответствие с НСС 19 *Доходи на наети лица.* Движението на тези начисления за периода е, както следва:

	31.12.2017 г.	*31.12.2016 г.*
	хил. лв.	*хил. лв.*
Остатък в началото на годината	8	23
Начислени през годината	11	17
Ползвани през годината	(7)	(32)
Остатък в края на годината, в т.ч.	***12***	***8***
Неползвани отпуски	*10*	*7*
Осигуровки върху неползвани отпуски	*2*	*1*

Задължения по финансов лизинг	*31.12.2017 г.*	*31.12.2016 г.*
	хил. лв.	*хил. лв.*
Лизингов договор от 24.10.2017 г	47	-
Общо	**47**	-

Дружеството наема по договор за финансов лизинг от 2017 г. 1 актив - транспортно средство.

Нетната балансова стойност на този актив в размер на 52 хил.лв е включена в състава на дълготрайните материални активи.

Договорът е сключен в края на отчетния период и разходите за лихви по финансов лизинг за 2017 година са на стойност под 1хил.лв.

Оставащите срокове и сегашната стойност на минималните лизингови вноски съгласно договора са както следва:

	31.12.2017 г.	*31.12.2016 г.*
	хил. лв.	*хил. лв.*
Минимални лизингови вноски по периоди:		
До 1 година	8	-
Над 1 до 5 години	39	-
Общо	**47**	-
Финансови разходи за бъдещи периоди:		
До 1 година	2	-
Над 1 до 5 години	5	-
Общо	**7**	-

„Други задължения“ включват удръжки от работни заплати на работници и служители по заеми и по запорирани трудови възнаграждения, задължения към членовете на Съвета на директорите за извършени от тяхна страна гаранционни вноски съгласно изискванията на Търговския закон.

Ръководството на Дружеството счита, че стойността, по която краткосрочните задължения са представени в счетоводния баланс, съответства на справедливата им цена.

21. ЗАДЪЛЖЕНИЯ КЪМ ПЕРСОНАЛА (ПРОВИЗИИ) ПРИ ПЕНСИОНИРАНЕ

Дългосрочните задължения към персонала включват сегашната стойност на задължението на дружеството за изплащане на обезщетения на наетия персонал към 31 декември 2017 година при настъпване на пенсионна възраст. Съгласно Кодекса на труда всеки служител има право на обезщетение в размер на две брутни заплати при пенсиониране, а ако е работил при същия работодател през последните 10 години от трудовия му стаж, обезщетението е в размер на 6 брутни заплати към момента на пенсиониране.

За определяне на тези задължения дружеството е направило актюерска оценка, като е ползвало услугите на сертифициран актюер Веселин Петков Вълчев. На база на изготвения от актюера доклад е определено задължение в баланса към 31 декември 2017 година в размер на 165 хил.лв. (2016 г.- 177 хил.лв.)

	31.12.2017 г.	*31.12.2016 г.*
	хил. лв.	*хил. лв.*
Настояща стойност на задължението към началото на периода	177	213
Разход за лихви за периода	4	4
Разход за текущ стаж за периода	**13**	**17**
Извършени плащания през периода	(42)	(63)
Актюерска (печалба) загуба за периода	13	6
	165	**177**

Разходи за периода	*2017*	*2016*
	хил. лв.	*хил. лв.*
Разход за лихви	4	4
Разход за текущ трудов стаж	13	17
Нетна актюерска печалба/загуба, призната през периода	13	6
Разход, признат в отчета за приходи и разходи	**30**	**27**

При определяне на настоящата стойност към 31 декември 2017 година са направени следните актюерски предположения:

- Процентът на дисконтиране, използван при изчисляването на задължението на работодателя към 31.12.2017 год. е определен на базата на очаквания средно-претеглен бъдещ срок на задължението и е в размер на 2,00% годишно.
- Прогнозираният ръст на заплатите за всички служители на "Ученическо и столово хранене" ЕАД е в размер на 1,0% годишно за първите три години и в размер на 0,5% годишно за целия останал период до момента на придобиване на пенсионни права, съгласно изискванията за придобиване на право на пенсия за осигурителен стаж и възраст..
- смъртност – по Таблица за смъртност и средна продължителност на предстоящия живот на населението на България за периода 2013 – 2015 година на Националния статистически институт.
- на базата на предоставена информация за текучеството на персонала през последните години и очакваното преструктуриране на дружеството през следващите години е отразена вероятността за напускане или предстоящо съкращаване. Приложена е вероятност за предсрочно напускане преди пенсиониране в размер на 7,5% годишно. Тази вероятност е приложена към съществуващата структура на персонала, съобразно разпределението на лицата по пол и възраст към момента на извършване на оценката
- при определянето на момента на пенсиониране за всички лица, работещи на трудов договор в компанията се предполага, че те ще се пенсионират според изискването за пенсия за осигурителен стаж и възраст за работещите при условията на трета категория труд.

22. ФИНАНСИРАНИЯ

	31 декември 2017 Хил.лв	31 декември 2016 Хил.лв
Финансиране от Община Варна	218	-
Общо	**218**	**-**

Дружеството е получател на финансиране под формата отстъпено право ползване на части от имоти – публична общинска собственост – 2 бр. кухня със столова за срок от 5 години. Съгласно изготвен доклад от лицензиран оценител, пазарната стойност на правото на ползване на двата имота е определана на 218 хил. лв..

23. УПРАВЛЕНИЕ НА ФИНАНСОВИЯ РИСК

В хода на обичайната си стопанска дейност дружеството е изложено на различни финансови рискове, най-важните от които са: пазарен (включващ валутен риск, риск от промяна

на справедливата стойност и ценови риск), кредитен риск, ликвиден риск и риск на лихвено-обвързващи парични потоци. Общото управление на риска е фокусирано върху трудностите на прогнозиране на финансовите пазари и за постигане минимизиране на потенциалните отрицателни ефекти, които могат да се отразят върху финансовите резултати и състоянието на дружеството. Текущо финансовите рискове се идентифицират, измерват и наблюдават с помощта на различни контролни механизми, въведени за да се определят адекватни цени на стоките и услугите на дружеството и на привлечения от него заемен капитал, както и да се оценят адекватно пазарните обстоятелства на правените от него инвестиции и формите на поддържане на свободните ликвидни средства, без да се допуска неоправдана концентрация на даден риск.

Управлението на риска в дружеството се осъществява текущо от Съвета на директорите и Изпълнителния директор съгласно политиката, определена от собственика.

Пазарен риск

А) Валутен риск

Дружеството не извършва своята дейност при активен обмен с чуждестранни доставчици и клиенти и не е изложено на значителен валутен риск, тъй като всички негови операции и сделки са в български лева. Валутният риск е свързан с негативното движение на валутните курсове на USD и GBP, в бъдеще и повишаване на някои вносни суровини, но ръководството на дружеството счита че такива ефекти могат да повлияят само косвено.

Б) Ценови риск

Дружеството не е изложено на съществен ценови риск от негативни промени в доставните цени на купуваните от него стоки и услуги. Досегашната практика показва, че движението на цените е плавно и предвидимо.

Дружеството не е изложено на съществен ценови риск за негативни промени и в цените на предлаганите от него стоки и услуги, защото те са обект на периодичен анализ, преразглеждане и актуализиране спрямо промените на пазара. Дружеството прави периодичен преглед на пазарните цени, по които предлага стоките и услугите си, спрямо общите ценови равнища в страната, за да може при необходимост да се извършат плавно и постепенно корекции на тези цени.

В) Кредитен риск

Основните финансови активи на дружеството са парични средства – в брой и в банкови сметки, вземания от клиенти и другите краткосрочни вземания.

Кредитен риск е основно рискът, при който контрагентите на дружеството няма да бъдат в състояние да изплатят изцяло и в обичайно предвидените срокове дължимите от тях суми.

По отношение на търговските и други вземания дружеството не е изложено на значителен кредитен риск към нито един отделен контрагент или към група от контрагенти, които имат сходни характеристики. Търговските вземания се състоят от малко на брой клиенти с географско местоположение предимно в гр. Варна. На базата на исторически показатели ръководството счита, че кредитната оценка на търговски вземания, които не са с изтекъл падеж, е много добра.

Кредитният риск на паричните средства по банкови сметки и деривативните финансови

инструменти е минимален, тъй като Дружеството работи само с банки с висок кредитен рейтинг.

Г) Ликвиден риск

Ликвидният риск е рискът Дружеството да не може да изпълни финансовите си задължения, тогава когато те станат изискуеми. Политиката в тази област е насочена към гарантиране наличието на достатъчно ликвидни средства, с които да бъдат обслужени задълженията, когато същите станат изискуеми, включително в извънредни и непредвидени ситуации.

Целта на Ръководството е да поддържа постоянен баланс между непрекъснатостта и гъвкавостта на финансовите ресурси, чрез използване на различни форми на финансиране. Управлението на ликвидния риск е отговорност на ръководството и включва поддържането на достатъчни наличности от парични средства, договаряне на адекватни кредитни линии, изготвяне, анализ и актуализиране на прогнози за паричните потоци.

Матуритетен анализ

В следващата таблица са представени договорените падежи на финансовите активи и пасиви на база на най-ранната дата, на която вземането или задължението е изискуемо. В таблицата са посочени недисконтираните парични потоци, включващи главници и лихви:

Матуритетен анализ	***до 1 м.***	***1-3 м.***	***6-12 м.***	***Над 12 м.***	***Общо***
31 декември 2017 г.	***хил. лв.***	***хил. лв.***	***хил. лв.***	***хил. лв.***	***хил. лв.***
Финансови активи					
Вземания от клиенти	6	-	-	-	6
Парични средства и парични еквиваленти	944	-	-	-	944
Общо финансови активи	**950**	**-**	**-**	**-**	**950**
Финансови пасиви					
Задължения към доставчици	358	874	-	-	1 232
Задължения към свързани лица	19	-	-	-	19
Задължения по финансов лизинг	1	2	5	39	47
Общо финансови пасиви	**378**	**876**	**5**	**39**	**1 298**

31 декември 2016 г.	***до 1 м.***	***1-3 м.***	***6-12 м.***	***Над 12 м.***	***Общо***
	хил. лв.	***хил. лв.***	***хил. лв.***	***хил. лв.***	***хил. лв.***
Финансови активи					
Вземания от клиенти	2	-	-	-	2
Вземания от свързани лица					
Парични средства и парични еквиваленти	772	-	-	-	772
Общо финансови активи	**774**	**-**	**-**	**-**	**774**

Финансови пасиви				
Задължения към свързани лица	21	-	-	21
Задължения към доставчици	228	661	-	889
Общо финансови пасиви	**249**	**661**	**-**	**910**

Д) Риск на лихвоносните парични потоци

Дружеството не е изложено на лихвен риск, тъй като няма сключени договори за заем и няма други задължения с доворена дължима лихва.

Е) Управление на капиталовия риск

Дружеството управлява капитала си така, че да осигури функционирането си като действащо предприятие, като едновременно с това се стреми да максимизира възвращаемостта за акционерите, чрез оптимизация на съотношението между дълг и капитал (възвращаемостта на инвестирания капитал). Целта на Ръководството е да поддържа доверието на инвеститорите, кредиторите и пазара и да гарантира бъдещото развитие на Дружеството.

24. УСЛОВНИ АКТИВИ И ПАСИВИ

„Ученическо и столово хранене“ ЕАД няма условни задължения, вземания и ангажименти.

25. СДЕЛКИ СЪС СВЪРЗАНИ ЛИЦА

През отчетния период са осъществени сделки със следните свързани лица:

Име на дружеството	**Вид свързаност**
Община Варна	Едноличен собственик

Обемите на сделките, осъществени със свързани лица за 2017 и 2016 година са, както следва:

Свързано лице	Тип транзакция	Обем на транзакциите		Вземания/(Задължения)	
		2017	**2016**	**31.12.2017**	**31.12.2016**
		хил. лв	хил. лв	хил. лв	хил. лв
Община Варна	продажби на продукция	8 404	6 071	(16)	(19)
Община Варна	Разходи за наеми	55	61	(3)	(2)

Задълженията към свързани лица за 2017 г. са със срок на изискуемост 30 дни и са

платени към датата на съставяне на финансовия отчет.

Съставът на ключовия ръководен персонал е оповестен в Приложение 1.1. Общата сума на начислените възнаграждения на членовете на Съвета на Директорите на Дружеството и Изпълнителния директор, включена в разходите за персонала, възлиза на 53 хил. лв., а възнагражденията на административния персонал са на стойност 182 хил. лв. .

26. СЪБИТИЯ СЛЕД КРАЯ НА ОТЧЕТНИЯ ПЕРИОД

След датата на годишния финансов отчет не са настъпили събития, които следва да бъдат класифицирани като коригиращи или некоригиращи по смисъла на СС 10 „Събития, настъпили след датата на годишния финансов отчет".

Финансовият отчет е одобрен от Съвета на директорите на 26.03.2018 г.

Изпълнителен директор:
(д-р Божанка Георгиева)

Гл. счетоводител:
(Кева Павлова)